

DDD-001-009204

Seat No. _____

M. L. I. Sc. (Sem. II) (CBCS) Examination

April / May – 2015

ECT - 02 : Academic Library System & Services

Faculty Code : 001

Subject Code : 009204

Time : 2 $\frac{1}{2}$ Hours]

[Total Marks : 70

સૂચના : (૧) દરેક પ્રશ્નના જવાબ મુખ્ય ઉત્તરવહીમાં જ લખવાના રહેશે.
(૨) જમણી બાજુના અંક પ્રશ્નના ગુણ દર્શાવે છે.

૧ કોઈ પણ એકનો ઉત્તર આશરે ૧૦૦૦ શબ્દોમાં લખો : ૧૪

(૧) વિશ્વવિદ્યાલય અનુદાન આયોગે (યુ.જી.સી.) યુનિવર્સિટીઓના વિકાસમાં આપેલ પ્રદાનની ચર્ચા કરો.

(૨) ઉચ્ચશિક્ષણની સ્થાપના અને વિકાસમાં ઉચ્ચ શિક્ષણના પંચોએ ભજવેલ મહત્ત્વની ભૂમિકાની ચર્ચા કરો

૨ (અ) કોઈ પણ એકનો ઉત્તર આશરે ૫૦૦ શબ્દોમાં લખો : ૧૦

(૧) ગ્રંથાલય સમિતિની જરૂરિયાત, હેતુ, સત્તા અને કાર્યોનું વિગતે વર્ણન કરો.

(૨) યુનિવર્સિટી ગ્રંથાલયમાં સેવાઓ અંગે વિગતે ચર્ચા કરો.

(બ) કોઈ પણ એકનો ઉત્તર આશરે ૫૦૦ શબ્દોમાં લખો : ૧૦

(૧) ઉચ્ચ શિક્ષણના ગ્રંથાલયોના ઉપયોગકર્તા શિક્ષણ કાર્યક્રમની વિગતવાર ચર્ચા કરો.

(૨) ગ્રંથાલય બજેટ વિશે તમે શું જાણો છો? કોલેજ ગ્રંથાલયનું બજેટ તૈયાર કરવા માટેની રીતનું સંક્ષેપમાં વર્ણન કરો.

- ૩ (અ) કોઈ પણ બેના ઉત્તરો આશરે ૫૦ શબ્દોમાં લખો : ૧૦
- (૧) દૂરવર્તી શિક્ષણ
- (૨) અંદાજપત્રના વિવિધ પ્રકારો
- (૩) આદર્શ બજેટ
- (૪) કોલેજ ગ્રંથાલયના કાર્યો
- (બ) કોઈ પણ બેના ઉત્તર આશરે ૫૦ શબ્દોમાં લખો : ૧૦
- (૧) ભારતમાં આઝાદી પહેલા શૈક્ષણિક ગ્રંથાલયોનો વિકાસ
- (૨) યુનિવર્સિટીના કાર્યો
- (૩) ભૌતિક ચકાસણીની પદ્ધતિ
- (૪) યુનિવર્સિટી ગ્રંથપાલના કાર્યો.
- ૪ આશરે એક-બે પંક્તિમાં ઉત્તર લખો : ૬
- (૧) અંદાજપત્ર એટલે શું ?
- (૨) યુનિવર્સિટી ગ્રંથાલયના આવકના સ્ત્રોત.
- (૩) O.D.L.નું પૂરું નામ.
- (૪) DENનું પૂરું નામ.
- (૫) સંસાધનોની ભાગીદારી.
- (૬) કર્મચારી વ્યવસ્થાતંત્રના કાર્યો.
- ૫ નીચેના M.C.Qના ઉત્તર આપો : (કોઈ પણ દસ) ૧૦
- (૧) 'ગ્રંથાલય એ યુનિવર્સિટીનું હૃદય છે' કોણે કહેલ.
- (અ) ડી.એસ. કોઠારી (બ) એસ.આર. રંગનાથન
- (ક) એસ.રાધાકૃષ્ણન (ડ) કે.પી. સિંહા
- (૨) વિશ્વવિદ્યાલય બજેટમાંથી ૬.૫% રકમ ગ્રંથાલયના બજેટ માટે ફાળવવાની ભલામણ કઈ સમિતિએ કરેલ ?
- (અ) રાધાકૃષ્ણન સમિતિ (બ) રંગનાથન સમિતિ
- (ક) કોઠારી સમિતિ (ડ) હન્ટર સમિતિ

- (૩) યુ.જી.સી.ના પ્રથમ અધ્યક્ષ કોણ હતા ?
 (અ) ડી.એસ.કોઠારી (બ) એસ.રાધાકૃષ્ણન
 (ક) સી.ડી. દેશમુખ (ડ) કે.પી. સિંહા
- (૪) સંસાધનોની ભાગીદારી એ નીચેનામાંથી કયા વિચારનો આવિભાવ છે ?
 (અ) ગ્રંથાલય અધિનિયમ
 (બ) ગ્રંથાલય સહકાર
 (ક) માહિતી વિજ્ઞાનના સૂત્રો
 (ડ) ગ્રંથાલય નિયમાવલિ
- (૫) શૂન્ય આધારિત બજેટ એટલે
 (અ) આવક અને ખર્ચની વચ્ચેનો શૂન્ય તફાવત
 (બ) આવક અને ખર્ચની દરખાસ્તની આધારભૂતતા
 (ક) સ્થિત આવક અને ખર્ચ
 (ડ) અંદાજ વગરનું બજેટ
- (૬) યુનિવર્સિટી ગ્રંથાલયના આવકના મુખ્ય સ્ત્રોત કયા ?
 (અ) સરકાર (બ) યુનિવર્સિટી
 (ક) યુ.જી.સી. (ડ) રાજ્ય સરકાર
- (૭) ગ્રંથાલયોમાં ગ્રંથસંગ્રહ માટે માર્ગદર્શક સિદ્ધાંત કોણે વિકસીત કરેલ ?
 (અ) એ.એલ.એ (બ) એલ.એ
 (ક) યુનેસ્કો (ડ) આઈ.એ.એલ
- (૮) ભારતમાં યુનિવર્સિટી અને કોલેજ ગ્રંથાલય સ્ટાફ ફોર્મ્યુલા કોણે પ્રતિપાદિત કરેલ ?
 (અ) ઈન્ડિયન લાયબ્રેરી એસોસિએશન
 (બ) એસ.આર. રંગનાથન
 (ક) બી.જી.કેશવાન
 (ડ) આઈસલીક
- (૯) ઉપભોક્તા શિક્ષણ સાથે કોનું નામ સંકળાયેલ છે ?
 (અ) રંગનાથન (બ) પી.કનૈપ
 (ક) સેયર્સ (ડ) મેલ્વીલ ડ્યૂઈ
- (૧૦) ભારતમાં દૂરવર્તી શિક્ષણ નેટવર્ક કોણે શરૂ કરેલ ?
 (અ) જી. રામારેડી (બ) રંગનાથન
 (ક) સી.ડી.દેશમુખ (ડ) કે.પી.સિંહા

- (૧૧) સ્ટોક વેરિફિકેશન એટલે શું ?
- (અ) પુસ્તકોનો અંદાજ મેળવવો
- (બ) પુસ્તકોની ભૌતિક ચકાસણી
- (ક) ગ્રંથાલયના તમામ પુસ્તકો ભેગા કરવા
- (ડ) આમાંથી એકપણ નહીં.
- (૧૨) ગ્રંથપાલો માટે નેટની કઈ કમિટીએ ભલામણ કરેલ ?
- (અ) રંગનાથન કમિટી
- (બ) મેહરોતરા કમિટી
- (ક) રીવ્યુ કમિટી ઓન લાયબ્રેરી સાયન્સ
- (ડ) આમાંથી એકપણ નહીં.

ENGLISH VERSION

- Instructions :** (1) Answer all questions in main answer sheet.
(2) Figures to the right side indicate marks.

- 1 Write answer any **one** in about 1000 words : **14**
- (1) Discuss the contribution of U.G.C. in the establishment and development of university.
- (2) Discuss the important role played by higher education commission in relation to establishment and development of higher education.
- 2 (a) Write answer any **one** in about 500 words : **10**
- (1) Describe in detail in need, purpose, powers and function of library committee.
- (2) Discuss in detail university library service.
- (b) Write answer any **one** in about 500 words : **10**
- (1) Discuss in detail user's education programme for libraries of higher education.
- (2) What do you mean by the library budget ? Discuss in brief the presentation of the budget for college library.

- 3 (a) Write answer any **two** in about 50 words : **10**
- (1) Distance education
  - (2) Types of Budget
  - (3) Idea Budget
  - (4) Functions of college libraries.
- (b) Write answer any **two** in about 50 words : **10**
- (1) Pre-Independence development academic libraries in India.
  - (2) Functions of University
  - (3) Methods of stock verification
  - (4) Functions of University Librarian.
- 4 Write answer in about **one** or **two** lines : **6**
- (1) What is Budget ?
  - (2) Income sources of university library.
  - (3) Full name of ODL.
  - (4) Full name of DEN.
  - (5) What is resource sharing ?
  - (6) Functions of Personnel Management.
- 5 Attempt any **ten** MCQs given below : **10**
- (1) Who said that "Library is the heart of all university work".
(A) D. S. Kothari (B) S. R. Ranganathan
(C) S. Radhakrishnan (D) K. P. Sinha
  - (2) Which committee recommended 6.5% of the university budget would be allotted to library budget ?
(A) Radhakrishnan Committee
(B) Ranganathan Committee
(C) Kothari Committee
(D) Hunter Committee
  - (3) Who was the first Chairman of U.G.C ?
(A) D. S. Kothari (B) S. Radhakrishnan
(C) C. D. Deshmukh (D) K. P. Sinha

- (4) Resource sharing is manifestation in
- (A) Library legislation
  - (B) Library Cooperation
  - (C) Law of library science
  - (D) Library rules and regulations
- (5) Zero based budgeting means
- (A) The difference between income and expenditure is zero
  - (B) All proposals for income and expenditure need to be justified
  - (C) Income and expenditure are static
  - (D) There will be no budget
- (6) What is the main source of income for university libraries ?
- (A) Government
  - (B) University
  - (C) U.G.C.
  - (D) State Government
- (7) Who develop guidelines for collection development in library ?
- (A) A.L.A.
  - (B) L.A.
  - (C) UNESCO
  - (D) IAL
- (8) The state formula for university and college libraries in India has been formatted by
- (A) Indian Library Association
  - (B) S. R. Ranganathan
  - (C) B. G. Kesavan
  - (D) IASLIC
- (9) Which name is related with user's education ?
- (A) Ranganathan
  - (B) P. Knapp
  - (C) Sayers
  - (D) Melvel Delvey
- (10) Who started distance education network ?
- (A) G. Ram Reddy
  - (B) Ranganathan
  - (C) C. D. Deshmukh
  - (D) K. P. Sinha

- (11) What is stock verification ?
- (A) An estimate of books
  - (B) Physical verification
  - (C) Collect all book of the library
  - (D) None of the above
- (12) Which committee recommended NET for librarian ?
- (A) Ranganathan Committee
  - (B) Mehrotra Committee
  - (C) Review Committee on library science
  - (D) None of above
-